

Právní rámec pomoci obětem domácího násilí

Soukromoprávní aspekty II

Mgr. Iva Černá Lambova
4. 12. 2024

Střídavá péče: judikatura ÚS

Nález ÚS ze dne 26. května 2014, sp. zn. I. ÚS 2482/13

-> střídavá péče jako prioritní volba:

- *Je-li svěřením dítěte do péče každé z (potenciálních) osob v jeho nejlepším zájmu, pak je zpravidla v jeho nejlepším zájmu svěřením do péče všech těchto osob současně, neboť jen takto jsou zajištěny podmínky pro všestranný rozvoj dítěte a jen takovým postupem lze minimalizovat zásah do rodinného života dítěte.*
- *(...) pokud jsou oba rodiče způsobilí dítě vychovávat, pokud oba mají o jeho výchovu zájem (§ 26 odst. 2 zákona o rodině) a pokud oba dbali kromě řádné péče o jeho výchovu po stránce citové, rozumové a mravní (§ 26 odst. 5 zákona o rodině), svěřením dítěte do střídavé péče by mělo být pravidlem, zatímco jiné řešení je výjimkou, která vyžaduje prokázání, proč je v zájmu dítěte jiné řešení.*
- *nevyhoví rodiči žádajícímu střídavou péčí, musí být podrobně a přesvědčivě odůvodněno a musí být náležitě vyloženo, na základě jakých skutečností nebylo v konkrétním případě rodiči vyhověno a jaké kroky byly podniknuty k případnému odstranění daných překážek.*

- **kritéria:** pokrevní pouto, přání dítěte, míra zachování identity dítěte a rodinných vazeb, schopnost osoby zajistit vývoj dítěte a jeho potřeby
- střídavou péčí a priori nevylučuje:
  - velká vzdálenost mezi bydlišti rodičů (x 2 školy)
  - špatná komunikace (výjimečně: ten, kdo nebrání)
  - nevůle rodičů
  - nevůle dítěte (důležitý názor OSPOD)
  - nízký věk (ačkoli považován za nevhodný)
- vždy rozhodující je zájem dítěte

- [Mgr. Petr Fučík, PhD.](#)
- <https://evs.fss.muni.cz/stridava>
- https://journals.muni.cz/socialni_studia/article/view/32988
- „Nárůst významu sdíleného rodičovství je nevyhnutelným důsledkem vysoké rozvodovosti ve spojení se silným rodičovským závazkem, proto nejde o módní vlnu, ale trend, s nímž je třeba počítat. Z rozsáhlého přehledu zahraniční literatury plyne, že tvrzení o obecné škodlivosti střídavé péče nejsou v souladu s naprostou většinou dat. Naopak velká část studií ukazuje, že pokud se rodiče rozejdou, v průměru jsou na tom o něco lépe děti ve střídavé péči než ty, které zůstaly s jedním rodičem.“

- **Manželé**
    - rodinná domácnost= skutečné soužití i hospodaření
    - nájemní právo jednoho → **společné nájemní právo** (§ 745 OZ)
      - před i po uzavření manželství
      - závázání a oprávnění společně a nerozdílně
    - výlučné vlastnictví jednoho → **právo bydlení** druhého (§ 744 OZ)
      - nelze např. vyměnit zámky
      - druhý je v postavení ručitele
  - **ochrana rodinné domácnosti** (§ 747 OZ)
    - = omezení práva disponovat bytem/domem (zdržet se, předejít ohrožení)
    - nesmí bez souhlasu druhého zcizit či zřídit právo neslučitelné s bydlením manželů ledaže zajistí bydlení obdobné, vypovědět nájem **X**
  - opuštění rodinné domácnosti (§ 699 OZ)
- relativní neplatnost**

Bydlení

- nesezdané soužití
  - výlučné vlastnictví nebo nájemní smlouva jednoho z partnerů
  - spoluvlastnictví nebo společný nájem
  - žaloba na vyklizení
- mezigenerační bydlení
  - Věcná břemena
- možnosti po odchodu od násilné osoby
  - rodina, azylové domy, domy pro matky s dětmi, nájemní bydlení, sociální byt...

- možnost vlastních finančních zdrojů
- rodina
- výživné
  - **na dítě:** > výživné na manžela
  - **na manžela:** zásadně stejná hmotná a kulturní úroveň (§697 OZ)
  - **na rozvedeného manžela:** a) není schopen se sám živit b) původ v manželství c) lze spravedlivě požadovat + max 3 roky po rozvodu (§ 760, 762 OZ)
- sociální dávky (příspěvek na bydlení)
  - primárně se má starat rodič
  - návrh na rozvod, čestné prohlášení.....
  - vyloučení z okruhu společně posuzovaných osob

- zákonný režim x smluvený x založený rozhodnutím soudu

ZÁKONNÝ

- vše, co nabyl jeden/společně **za trvání manželství**; výjimky:
  - osobní potřeba
  - dar, dědictví
  - náhrada nemajetkové újmy na svých přirozených právech
  - právní jednání vztahující se k výlučnému vlastnictví jednoho z manželů
  - náhrada za poškození, zničení nebo ztrátu výhradního majetku jednoho z manželů

+ zisk z toho, co náleží výhradně jednomu z manželů (např. nájemné z bytu)

+ podíl na obchodních společnostech a družstvech

- součástí SJM jsou i **dluhy** převzaté za trvání manželství, ledaže:
  - a) se týkají majetku, který náleží výhradně jednomu z manželů, a to v rozsahu který přesahuje zisk z tohoto majetku, nebo
  - b) je převzal jen jeden z manželů bez souhlasu druhého, aniž se přitom jednalo o obstarávání každodenních nebo běžných potřeb rodiny
- částky **výdělku, platu, mzdy a zisku** se stávají součástí SJM v okamžiku, kdy se o jejich získání manžel zapříčinil

SJM - ano nebo ne?

- Lednice zakoupená z výplaty manžela
- Chata zděděná po otci
- Auto manželky zakoupené před sňatkem
- Nájemné za byt zděděný po babičce
- Vánoční prémie
- Mobil
- Obraz darovaný manželům k příležitosti zasnoubení

- dohodou
- společně a nerozdílně
- běžné záležitosti – není třeba jednat společně či se souhlasem manžela
- nikoli běžné záležitosti v zájmu rodiny – společně (lze žalovat na náhradu souhlasu)
- jednání bez souhlasu – lze se dovolat relativní neplatnosti

Vypořádání SJM

- a) Dohoda
- b) Rozhodnutí soudu
- c) Fikce vypořádání po 3 letech zániku SJM:
  - hmotné věci jsou ve vlastnictví toho, kdo je užívá
  - ostatní hmotné i nehmotné jsou nadále v podílovém spoluvlastnictví, podíly stejné

- **§ 44 a násl. zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR**
  - lze i v nepřítomnosti NO či zpětně
  - 10 dní (příp. do nabytí právní moci o nařízení PO)
  - potvrzení o vykázání/úřední záznam -> vymezení prostoru policistou
  - poučení vykázané osoby o jejích právech a povinnostech (námítky, klíče, doruč. adresa, možnost vzít si věci, ubytování...)
  - poučení ohrožené osoby o jejích právech a povinnostech (především možnosti podání návrhu na PO, využití dalších služeb)
  - do 24 hodin zašle policista úřední záznam o vykázání IC, soudu, příp. OSPODu
  - do 3 dnů kontrola
- **§ 60a zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách**
  - Do 48hod. po doručení úředního záznamu o vykázání je IC povinno nabídnout pomoc ohrožené osobě

Předběžné opatření ve věci ochrany před DN

- **§ 400-414 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních**
- osvobozeno od soudního poplatku
- pomocí vylíčení a přiložených důkazů nutno **OSVĚDČIT** skutečnosti:
  - **u DN** – o nesnesitelnosti společného bydlení navrhovatele a odpůrce z důvodu tělesného nebo duševního násilí
  - **u stalkingu** – o nežádoucím sledování či obtěžování
- přílohy/důkazy – lékařské zprávy, úřední záznam o vykázaní, zprávy od Policie obsahující hodnocení Policie, úřední záznam o podání vysvětlení, čestná prohlášení, výslech svědků
  - v případě stalkingu – výpisy z telefonu, kopie e-mailů atd.

- Rozhodnutí do **48** hodin
- Vyhoví x zamítne x odmítne
- Trvá **1 měsíc** od vykonatelnosti (příp. + zbylá doba vykázání)
  - vykonatelnost vydáním
- Soud v součinnosti s příslušnými orgány veřejné moci vykáže NO
- Možnost odvolání do 15 dnů
  - nemá odkladný účinek
  - soud I. stupně věc předloží krajskému soudu do 15 dní, krajský soud do 7 dnů rozhoduje
  - není povinen zaslat účastníku řízení odvolání, účastník tak nemá možnost se vyjádřit!
  - dovolání nelze
- Prodloužení doby trvání PO
  - V případě trvajících ohrožení
  - Nutno podat před uplynutím doby trvání měsíčního PO
  - Samotné podání automaticky prodlužuje dobu trvání PO do doby rozhodnutí soudu
  - Soud rozhodne do 2 měsíců
  - Soud prodlouží jen na dobu nezbytně nutnou, max. 6 měsíců celkově
  - Na návrh může soud PO zrušit

Vzhledem k tomu, že je nutné prozatímně upravit poměry účastníků, neboť hrozí závažná újma na zdraví a tělesné integritě navrhovatelky a s ohledem na skutečnost, že je závažným způsobem ohrožena její důstojnost navrhuji, aby soud vydal usnesení, kterým nařídí toto

p ř e d b ě ž n é o p a t ř e n í :

- I. (Odpůrci), nar. , se **přikazuje opustit společné obydlí**, jeho bezprostřední okolí, zakazuje se mu zdržovat se ve společném obydlí a vstupovat do něj.
- II. (Odpůrci), nar. , se **zakazuje vstup do společného obydlí**, jeho bezprostředního okolí a zdržování se tam.
- III. (Odpůrce), nar. , je povinen **zdržet se setkávání** (a navazování kontaktu s navrhovatelem jakýmkoli způsobem).
- IV. (Odpůrce) , nar. , je povinen **zdržet se nežádoucího sledování a obtěžování** navrhovatele jakýmkoliv způsobem

- **zahájení řízení** – okamžikem, kdy soudu došel návrh na zahájení řízení (žaloba)
- **výzva protistrany k vyjádření se**
- **dispoziční zásada**
- **jednání**
  - zásada veřejnosti
  - zásada ústnosti
- **vyhlášení rozsudku → doručování** – 30 dní
- **právní moc** – 15 dní od doručení rozhodnutí (odvolací lhůta)

- není potřeba dokazovat skutečnosti obecně známé či shodná tvrzení účastníků
- **důkaz** – všechny prostředky, jimiž lze zjistit stav věci
  - výslech svědků, znalecký posudek, zprávy a vyjádření orgánů, fyzických a právnických osob, notářské nebo exekutorské zápisy a jiné listiny, ohledání a výslech účastníků
- právo vyjádřit se k návrhům na důkazy a ke všem důkazům
- dokazování soud provádí při jednání
- zásada volného hodnocení důkazů

- **Odvolání**

- odkladný účinek
- 15 dní od doručení rozhodnutí
- adresovat soudu, jehož rozhodnutí napadá
- výstupy – odmítnutí x zamítnutí x vrácení soudu 1. stupně x změna rozhodnutí

- **Dovolání**

- nemá odkladný účinek
- 2 měsíce od doručení rozhodnutí odvolacího soudu
- Nejvyšší soud ČR
- nutnost zastoupení

- Zastoupení před soudem není povinné
  - s výjimkou dovolání
- **Advokát**
  - odměna (smluvní nebo dle advokátního tarifu)
  - ustanovení bezplatného zástupce (ČAK)
- **Obecný zmocněnec**
  - omezená možnost

- **hotové výdaje účastníků a jejich zástupců** – poštovné, jízdné, náhrada hotových výdajů zástupců
- **soudní poplatek** – výše dle typu řízení, určena zákonem, nezaplacení poplatku brání pokračování řízení
  - **osvobození od soudních poplatků**, které zohledňuje sociální poměry účastníka nebo důvody obecného zájmu
- **ušlý výdělek**
- **náklady důkazů**
  - **svědečné** – náhrada hotových výdajů a ušlého výdělku
  - **znalečné** – náhrada hotových výdajů a odměna
  - provedení navrženého důkazu
- **odměna za zastupování, je-li zástupcem advokát, notář** – sazba je stanovena podle advokátního tarifu v závislosti na počtu úkonů
- **náhrada nákladů řízení** – zásada úspěchu ve věci

Děkuji Vám za pozornost

a

přeji krásný zbytek dne